

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l. gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema I. Krajec v Novem mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Vinarska razstava v Novem mestu.

Dan 15. oktobra je bil pomenljiv za Dolenjsko. V prijaznem našem mestecu, ležečem sredi vinorodne Dolenjske, je tega dne prvič zborovala naša c. kr. kmetijska družba in sicer s programom, kateri je moral razveseliti vsakega za dobro stvar vnetega Dolenjca. Na dnevnem redu tega zborovanja so bila namreč vsa najvažnejša vprašanja, ki zadevajo obnovitev uničenih vinogradov. Ob enem pa se je slovesno otvorila tega dne tudi vinarska razstava, katero je priredila kmetijska podružnica, in katera je imela pokazati našim vinogradnikom vse one pripomočke, ki so potrebni za nove nasade kakor tudi za ohranitev in vspešno obdelovanje še obstoječih vinogradov.

Vinarska razstava, o kateri hočemo danes nekoliko obširneje poročati, se je otvorila ob 9. uri dopoldne v lepo okrašenih prostorih prešnje davkarije po predsedniku c. kr. kmetijske družbe g. ces. svetniku I. Murniku. Otvoritve se je

udeležilo mnogo odlične gospode in vse polno vinogradnikov. Med povabljenimi gosti smo videli gg.: vladni tajnik dr. pl. Kron, zastopnik deželnega odbora dr. I. Zitnik, prošt Urh, okrajni glavar O. pl. Vesteneck, novomeški župan dr. J. Schegula, vodja R. Dolenc, ravnatelj dr. Suppan, vitez Savinschegg, mnogo gg. duhovnikov, učiteljev in posestnikov iz vsih okrajev Dolenjske in g. F. Kavčič iz Vipave. Mnogoštevilno zbrano občinstvo je pričalo o izrednem zanimanju za stvar.

Točno ob 9. povzame pristav g. V. Rohrman na čelu polnoštevilno navzočega odbora kmetijske podružnice besedo, pozdravi g. ces. svetnika I. Murnika in vse navzoče, in prosi prvega, potem ko je na kratko povedal pomen in nalogo prirejene razstave, da blagovoli razstavo otvoriti. G. predsednik se na to v lepih besedah zahvali in izreče, da je njega in ves osrednji odbor vest o prireditvi te obče koristne razstave zelo razveselila. Želeč še, da bi razstava dosegla svoj namen, je otvoril razstavo in stopil v spremstvu navzočih gostov v razstavine prostore.

PODLISTEK.

Sprava.

Opravljala se je sv. maša v čast najsvetejšemu Srcu Gospodovem. Pričujoč je bil tudi star gospod. To sicer ni bilo nič nenavadnega, kajti gospod je hodil k maši vsaki dan, ali ob poznejšji uri, ker izogibal se je ljudem; „kjer je veliko ljudi“ je govoril, tamo zame ni prostora. Bil je tih samotarec, sam zase živeč. Kaj ga je danes privedlo k ranej maši?

Bode naj kakor koli, gotovo pa je, da zasluzi našo pozornost kratko premišljevanje, katero je imel duhoven po evangelju. Oziral se je v govoru na molitvico: Srce Jezusovo, altar sprave, usmili se nas. Opomnil je, kako malo je srce človeško pripravljeno za spravo celo pri čisto malem razžaljenju ter povdarjal, kako potrebno je, da imamo spravljivo srce, ki je pripravljeno odpustiti, kazaje besede Gospodove iz pridige na gori, da se moramo spraviti z nasprotnikom, preden prinesemo svoj dar k altarju.

Besede so prihajale iz srca, ter segale v srce, tudi našemu staremu gospodu. Brž se je vrnil, ali duhovnovne besede mu niso hotele iz glave, pa so bile tudi istinito resne: Spravi se z nasprotnikom dokler si na potu, tako se je govorilo. Kako kmalu poteče njemu pot, ko je še mogoča sprava, kajti gospod je bil vže jako v letih.

Bolj živo nego kedaj, nam je sedaj prihajalo v spomin, kako se je pred 10 leti pregrešil nad svojo edino hčerjo. Ta je takrat stopila predenj s prošnjo, naj privoli da vzame necega železniškega uradnika, ki pa očetu ni bil po volji, ker je imel premalo premoženja. Ali Marjeta je ostala trdna; prosila je pač očeta odpuščenja, ali zastonj! S solznimi očmi je zapustila rojstni dom, oče pa je gojil odslej zoper hčer, še bolj pa zoper njenega moža, nepopisen srd. To se je posebno pokazalo, ko je pred 9 leti hči smrtno zbolela. Zet je prihitel k očetu ter ga srčno prosil, naj vendar pride ter se spravi s svojim detetom, da ne bode šla s sveta, ne da bi se bila prej spravila s svojim očetom. Pa kaj mu je odgovoril stari gospod?

Dve prostorni sobi sta bili prepolni zanimivih in podučnih predmetov. V prvi sobi izloženo je bilo na desni strani raznovrstno orodje, ki služi za obdelovanje vinogradov in trtnic, za rigolanje, saditev itd. Orodje so razstavile vse domače tvrdke: A. Gustin, A. Pauser, Küssel & Končan, Fr. Kastelic iz Kandije. Posebno okusno sestavljena je bila piramida g. A. Gustina, postavljena sredi sobe in olepšana z najraznovrstnejšim orodjem. Tudi kmetijska šola na Grmu je razstavila v tem oddelku svoje vipavsko orodje, ki se posebno priporoča za globoko prekopavanje ali rigolanje vinogradov. Poleg tega orodja razstavljeno je bilo v tej sobi tudi različno orodje in priprave za cepljenje trt (noži, klešče, škarje, gumi), katero so izložile vse prej naštete domače tvrdke, razun teh pa tudi še domača tvrdka g. Fran Perko (zlasti gumi „ekscelsior“) in tvrdka Fr. Juvan iz Ljubljane, ki je razložila obilico najraznovrstnejših prav pripravnih nožev in škarij. Na levi strani sobe so bile razstavljene trtne škropilnice in sicer od domače tvrdke Fr. Seidl škropilnica sestave „Candeo“ (škarje) in gumijeve cevi, od tvrdke Fr. Kastelic iz Kandije tudi škropilnica enake sestave, od tvrdke A. Huber iz Ljutomera na Štajerskem dve tako imenovani „ljutomerski škropilnici“, od Živica & Co. v Trstu pa 3 škropilnice Živiceve sestave z lesenimi in platnenimi brentami. Domača tvrdka A. Kastelic je razstavila lesene brente za škropilnice in različna sita za precejanje raztopljene modre galice in apna.

V drugi večji sobi so se nahajali pred vsem zelo podučni predmeti, katere je razstavila kme-

„Ne vem, kaj hočete od mene; jaz nimam nobene otroka več,“ je bila trda in mrzla beseda. S solznimi očmi je bežal zet. ter tasta ne več videl.

„Nikacega sovraštva, še manj pa prijateljstvo“; s tacimi besedami je gospod varil samega sebe, domišljeva je si, da nima sovraštva v srcu. Tako se sicer ljudje v enacijah okoliščinah dostikrat izgovarjajo, toda zastonj; ravno to jih v jezi in sovraštvu še bolj utrjuje.

Danes zjutraj je pa čul čisto druge besede; „Odpustite, pa se bode vam odpustilo“ — posebej je jel premišljati, ni li tu in tam ravnal napačno. Bil je resen in potr.

Pač se je stara jeza ob gotovih časih še vzdigala. „Pravico imam do svojih otrok in kot oče smem zahtevati, da me hči uboga,“ je govoril sam sebi. Gotova resnica je to; toda hči ga je prosila odpuščanja, moral bi jej podati roko v spravo. Take misli so mu rojile po glavi ter ga napravile kar čudnega in smešnega. Zet naj ima vso krivdo. Ko bi ta ne bil prišel, bi ne bilo

tijska šola na Grmu. Posebno zanimivi so bili trije prav lepo prirejani modeli od mavca, za to priliko nalašč modelovani od vodje g. R. Dolenca. Prva dva modela predočujeta nam prav nazorno, kako je po vipavskem načinu pričeti z rigolanjem vinogradov in kako je to delo nadaljevati. Tretji model nam pa kaže uzorno napravljen vinograd s potrebnim podzidjem, otoki za vodo, s pravilno zasajenimi vrstami itd. Dalje je razstavil ta zavod v treh primerno prirejenih zabojih naravne uzorce, kako je izgojevati ameriške cepljenke v prvih petih letih in pozneje, v dveh zabojih pa naravne uzorce, kako se trte pravilno in napačno grubajo. Na steni so bili razstavljene naravni uzorci, kako je sajenke pred saditvijo obrezati in sicer za saditev v ljuknje in v jamice. Podučni so bili tudi naravni uzorci ameriških cepljenk, dobljenih z raznovrstnim cepljenjem in različnim ravnanjem v trtnici. Na listih ameriških trt se je lahko opazilo značilne oblike raznih vrst, ki se dandanes priporočajo. Različne trte po stenah so kazale v naravi najnavadnejše trtne bolezni, kakor strupeno roso, grozdno plesnobo in črni palež. Zanimivo je bilo videti sledove trtne uši na okuženi trti in preparat trtne uši, na katerem se je lahko opazovalo vse življenje tega pogubonosnega mrčesa. Dalje je zavod razstavil tudi različno grozdje in sicer 12 vrst grozdja od takih trt, ki se priporočajo za cepljenje ameriških trt. Na drugi strani mize pa je bilo na ogled izpostavljenih 10 vrst grozdja od samoroedečih ameriških trt, ki se ne priporočajo za saditev. Zelo podučna je bila tudi razstava dobre in slabe modre galice (razstopljene v vodi) in raztopnina modre

treba nikdar vzroka jeziti se nad hčerjo. Pa kedaj je mož starega gospoda žalil? Gospod je iskal vzroka, da bi se jezil, pa ga ni našel. Pa je li sploh imel vzrok jeziti se? Bi li ne bilo bolje, da se spravi z dozdevnim nasprotnikom, dokler je še na potu — v življenju? In kako hitro to lahko poteče! Gospod je vže prestopil 77. leto.

V kratkem povemo. Stari gospod je imel celi teden z vestjo hude boje, in bolj in bolj je uvideval, da ni imel vedno tako prav, kakor si je doslej domišljeval. Slednjič je sklenil edino pametno in pravo, ali stalo ga je veliko premaganja. Dva dni pozneje se je odpeljal z vlakom v mesto, kjer je bival tedaj njegov zet. Lahko je našel njegovo stanovanje.

Tu v družini je bila po mislih svetá — sreča doma; ali vendar ni bilo prave popolne sreče. Gospo je trla neka skrivna reč; poznalo se jej je na obrazu.

Ravno sedaj je tudi slonela na oknu, gledala predse ter govorila: „Oče, oh oče, Vi bi odpustili svojemu otroku, ko bi vedeli, koliko zavolj Vas

galice in apna, pri kateri se je lahko vsak na svoje oči s pomočjo lakmusovega papirja prepričal, kedaj je pravilno napravljena. Pravilna naprava raztopnine modre galice in apna pokazala se je tudi v posebni kadici. Šola je razstavila razun vseh teh predmetov tudi še pripravo za določevanje apna v zemlji, pripravno škatljo za zeleno cepljenje, injektor ali pripravo za pokončevanje trtne uši v zemlji z žveplanim ogljikom in ozaljšala stene z raznovrstnimi podobami, predstavljajočim različna dela v trtnici, trtne škropilnice itd.

(Konec prihodnjic.)

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Državni zbor razpravlja o novem domovinskem zakonu. Naš poslanec Povše je jako temeljito govoril, kako je treba izpremeniti zakon domovinski pravici, da se kmečkim občinam polajšajo večkrat silni stroški. Tudi novoizvoljeni g. poslanec dr. Šušteršič se je dobro „postavil“ v državnem zboru. In sicer ob prvem svojem nastopu že. Pozival je vlado, naj na pripraven način poskrbi, da se ne ovirajo kreditne družbe po ozkosrečni praksi sodišč v svojem delovanju. Dve sodišči na Primorskem sta bila namreč razsodila, da ne smejo posojilnice, ustanovljene po Raiffeisnovem načinu, sprejemati, hranilnih vlog od neudov. Svoj nujni predlog je dr. Šušteršič tako dobro utemeljeval, da je bila nujnost predloga soglasno sklenjena. Kar je pa še zanimivo: začel je svoj govor v slovenskem jeziku, ki se že dolgo ni slišal v državnem zbornici.

Pri **dopolnilni volitvi** za državni zbor namesto ranjkega kanonika Kluna je bil izvoljen 29. vinotoka gospod deželni poslanec Višnikar.

trpi. Ako bi bila spravljena z Vami, bi bila popolnoma srečna. — Solze jej stopijo v oči. Ne sluti pa, da stoji pred vrati star gospod, ki je čul njene zadnje besede.

Trkanje se čuje. Gospa odpre ter prestrašena stopi nazaj. „Oče! moj oče!“ več ne more govoriti, beseda jej zamre na jeziku.

„Da, drago dete, prinesel sem ti spravo, po kateri si toliko časa hrepenela. Oj, zakaj nisem tega poprej storil!“

„O, ni še prepozno“ odgovori hči polna veselja. Presrečna si pripovedujeta oče in hči, kaj sta doživela ter pozabita, kako čas hiti. Zopet se odpro vrata. Marjeten mož, toliko let sovraženi človek, vstopi. Kakor okamnjen obstoji na pragu, komaj verjame svojim očem. Stari pa mu stopi naproti, poda mu rokó z besedami: „Mir, edinost in ljubezen naj odslej vlada med nami“.

Po 16. letih si podasta roke moža tako različna po značaju in mišljenju.

V Pragi umrl je izdajatelj in lastnik „Narodnih listov“ Dr. Julij Gregor, neumorni in mnogo preganjani boritelj za svoj češki narod.

Na Ogerskem se vže vrše volitve za novi državni zbor. Više se prav po ogersko. Znano je, da je ob času volitev dandanes kolikor toliko boja med strankami. Ali to, kar se sedaj godi onikraj Litave, ni več volilni boj, to je mesarsko klanje. Pravega kotoliškega duha prešinjena „ljudska stranka“ hoče tacega duha prinesiti tudi v zbornico. Zato svoje ljudi postavlja po deželi za kandidate v državni zbor. Liberalna vladna stranka postavlja pa svoje. In postaviti jih hoče na vsak način, makari če teče rdeča kri. In res že teče. Z volišč prihajajo grozna poročila. Volišča so prava bojišča. Kandidati se predstavljajo. Med strankama nastane prepir. In orožniki na povelje uradnikov z golo sabljo udarjajo in streljajo uboge kmete „ljudske stranke,“ češ da so rogovileži, da se drugače ne da napraviti mir. Dosedaj je bilo mrtvih 12 oseb, med njimi je bila ustreljena dvanajstletna deklica; nad 50 je pa težko ranjenih. V kraju Erdöközu vlada nekak obležni stan. Od 5. ure popoldne se ne sme nihče več prikazati na ulicah, in ob 8. uri se morajo ugasniti luči po vseh hišah. Človek se nehote vprašuje: ali se more kaj takega goditi v 19. stoletju? Pa to je dejstvo, da se godi. Seveda, vsega tega — trobijo liberalni listi v svet — je kriva „ljudska stranka“; orožniki in uradniki izpolnujejo le svojo dolžnost, češ da bodo napadeni od besneče druhal „ljudske stranke.“ Pa če bi bilo to tudi res: ali kdo je vzrok, če si ljudstvo na tak način skuša pomagati? Se črv se zvija, če nanj stopiš. Pa bi se katolik ne, če mu z nogami teptajo največje svetinje, svetinje katoliške vere in njenih pravic! Mi nikakor ne zagovarjamo takih izgredov in takega počenjanja ljudstva, ali reči mora vsak razsoden človek: To, kar počenja košutova stranka na Ogerskem z ljudmi „ljudske stranke“, da jih toliko časa draži in ščuje, dokler ne vsplamte jeze in zgrabijo palico in kamenje, da jih potem kolje in strelja, — to je surovo, to ponižuje vzgled vse avstro ogerske države!

Kaj je novega po širokem svetu?

Italijanski prestolonaslednik se je 24. okt. v Rimu poročil s črnogorsko princezino Heleno, ki je pristopila iz pravoslavne v katoliško cerkev. Poročiti sta se dala, kakor zahtevajo italijanske postave, najprej civilno, potem cerkveno. Nekateri, ki radi v svoji radovednosti in zlobnosti modrujejo tudi tam kjer ni treba, modrujejo in se poprašujejo tudi: Bog ve, zakaj je pristopila Helena v katoliško cerkev! Morda jej je le bolj dišala italijanska kraljevska krona, kakor pa da bi bila to storila iz prepričanja. Mi le toliko pravimo:

Nespametno, da, krščanski ljubezni nasprotno je tolmačiti njej prestop krivo. Bodimo veseli, da je prava Kristusova cerkev dobila zopet jedno dušo. Nje se bo morda božja previdnost poslužila, da bo vzbudila pri razkolnikih drugačno, boljše mnenje o rimsko katoliški cerkvi.

Ruski car biva sedaj pri sorodnikih svoje žene v Darmstadt na Nemškem. Sešla sta se na prijateljski pomenek tudi z nemškim cesarjem. To daje Nemcem upanje, da se prijateljsko razmerje med Rusijo in Nemčijo ni še izpremenilo vključ carjevemu bivanju na Francozkem.

Na **Kubo** so odposlali Spanci zopet 50.000 mož. Poročila iz Madrida trde, da bo zopet poskusil svojo srečo general Martiner Campos, ako sedanji poveljnik Weyler ne sporoči v kratkem o boljših vspehih. Vlada se boji doma resnih nemirov, ako ne bo zadušena do spomladi kubanska vstaja

Piše se nam:

Iz Metlike. — Pri najlepšem vremenu se je dné 26. oktobra tú pri nas vršila živinska razstava. Iz Ljubljane sta prišla gospod Seunig, podpredsednik kmetijske družbe in deželni živinozdravnik gospod dr. Wagner.

Goved je bilo pripeljanih 113 komadov, in sicer bikov 11, krav 48 in telic 54; lepo število, pa tudi lepo spričevalo zlasti za metliški okraj, da živinoreja vrlo napreduje, dasi je revščina zmiraj bolj občutljiva. Črnomeljski okraj je poslal 7 glav, vse druge razstavil je metliški okraj. Najlepsi glavi ste bili gosp. barona iz Krupe, pasme murbodenske (Judenburg) na Štajerskem. Premije so dobili: Ker se je gospod baron odpovedal premiji, je prejel prvo premijo za krave 20 gld. Fr. Skušek iz Metlike, po 10 gld. Franc Gustin, Jan. Koren, Fr. Golob, vsi iz Metlike, Martin Vidmar iz Sel pri Semiču; po 5 gld. Janez Hranilovič iz Metlike. — Za telice: 20 gld. Jure Kastelic iz Drašič, po 10 gld. Amal. Weibl, Jan. Ivanetič, Meta Kompare, vsi iz Metlike; 5 gld. Jan. Bezek iz Metlike in Jure Slobodnik iz Radovice. — Za bika: 25 gld. metliška mestna občina, 15 gld. Fr. Šušteršič iz Črnomlja; po 10 gld. Jožef Klemenčič iz Sel pri Suhoru, Lud. Mavrič iz Metlike, M. Oberman iz Čuril, M. Plut iz Vinega vrha pri Semiču; 5 gld. Ive Jakljevič iz Radovič, Marko Pezdirc iz Metlike. — F. Žigon, F. Barbič in I. Gregorič iz Metlike dobili so priznanje.

Iz Sv. Križa pri Litiji. — [Pouk, semenj, vinska letina, posojilnica.] V nedeljo 18. t. m. je prišel k nam iz Litije c. kr. okrajni živinozdravnik g. Hugo Turk in je po litanijah v šolskem poslopju govoril o živinskih boleznih. Prišlo nas je nad 100 mož in smo zadovoljno poslušali zanimivi govor. Pravi je o prešičji kugi in rdečici, nadalje razlagal vzroke živinskih boleznij, kakor so: slabi nesnažni hlevi, slabo krmljenje, nezdrav zrak, bakterije, nepravo pleme. Te nauke bi morali res spolnovati, potem nam bodo še le koristili. G. živinozdravnik je sam pohvalil, da je prišlo toliko mož, kakor nikoder drugod, kjer je imel taka predavanja. — 26. oktobra je bil pa semenj. Bil je zelo dobro obiskan; posebno prodajalcev je bilo

skorej še enkrat toliko, kakor druga leta. Zato ni čuda, ako niso toliko stržili, kakor drugekrati, zlasti pa zato ne, ker še nismo prodali mošta. Letos se je vinska trgategv precej zakasnila, ker je bilo mnogo vremenskih nezgod, toča in slabo deževno vreme. Tudi rja (palez) je trtju mnogo škodovala. Sicer je pa vinska letina še dosti dobra. Vina se je pridelalo ponekod manj, n. pr. v Gobniku, ponekod pa več, kakor lani, namreč v Moravški gori. Vino je še dosti dobro, dasi ne presega lanskega. Posebno se pozna vino iz vinograda, katerega trtje je bilo škropljeno, od tistega, ki ni bilo škropljeno. Večinoma so pri nas vsi žvepljali dvakrat, ali vsaj enkrat, kar je seveda premalo. Nekaj pa je še tudi takih, ki mislijo, da jim bo trta brez vsega truda in tudi brez škropljenja rodila mnogo dobre kapljice. Pa letos lahko vidijo, da le škropljenje pomaga, če hočejo sploh pridelati kaj mošta. Ker so ljudje lani dosti skupili za izvrsten „cviček“, so se tudi res vneto poprijeli vinogradov, kar jim gotovo ni v nečast. Pridite pokusit naše vino in lahko se prepričate, kako in kaj. Kot namizno vino še najbolj ugaja dolenski „cviček“.

Pri nas je že od meseca maja ustanovljena posojilnica po Raiffeisnovem načinu in dobro deluje. Le žeteli bi bilo, da se v tem oziru predrami zaspana dolenska stran. Na noge Dolenci, začnite ustanovljati posojilnice po Raiffeisnovem načinu, ne bote se kesali. Krščansko-socijalna ideja naj preustroji tudi dolensko stran. Ni samo zadosti imeti kozarček vinčka in se pri njem tolažiti z boljši bodočnostjo, ampak treba delovati in sicer resno delovati, zakaj dolenski kmet propada!

Iz Dobrove pri Ljubljani, dné 24. oktobra. — [Družbine stvari in razmere.] Čast. g. kaplan Anton Hribar deloval je tukaj nekaj manj ko poltretje leto. V tem kratkem času pridobil si je tukaj zlatih zaslug. On ni bil le goreč duhovnik v svojem poklicu, marveč tudi z dušo in telesom vnet za povzdigo gmotnega položaja tukajšnjega marljivega kmetškega ljudstva. Sè svojim prijaznim in mirnim značajem pridobil si je tukajšnje dobro prebivalstvo v tem kratkem času tako popolno, da se mu je k vsemu dobremu in naprednemu tudi izvan poklica njegovega dalo voditi, kot krotka jagnjeta. Vesel je bil, kot je človek, ki ima povsem mirno in čisto vest. Njegovo dobro in zlato srce ljubilo je vse in vsakega brez izjeme. Udana mu je bila šolska in odraščena mladina tako, da se je iz prave čiste ljubezni in hvaležnosti ves čas ravnala po vzvišenih naukih svete resnice, katero jej je ob vsakej priliki z vso vnemo delil. Ako je videl potrebo, nastopil je tudi resnobno-ljubenzljivo, in vselej z najboljšim vspehom. Osebnega sovraštva njegovo blago srce ni poznalo.

Kakor mladina sploh, tako udani so mu bili tudi samostalni gospodarji. Kar neutegoma ustanovil je bil letos tukaj kmetijsko podružnico, katerej predsednik bil je od začetka do svojega odhoda na novo službo v Smlednik, dné 21. t. m. Dasiravno mlado, postavil je podružnico na prav krepke noge v vsakem oziru. V zboljšanje gmotnega položaja imel je vrli g. Anton še prav koristne namene zasnovane; „požarna bramba“, „Raiffeisnova posojilnica“ in „kmetijska zadruga“ bile so po njem za tukajšnjo občino projektovane: ko bi bil še kaj časa tukaj ostal, gotovo bile bi se tudi obistinile, ker je bil mož v takih zadevah požrtvovalen in vstrajen, ter si privoščil za take osnove tudi potrebne časa in potov. Žal, da nas je zapustil! Tukajšnje prebivalstvo, osobito pa kmetijska podružnica ohrani

ga pa vedno v najhvaležnejšem spominu, ter mu kliče iz vse udanosti: Bog Vam povrni Vaš veliki trud in prizadevanje za naš dušni in telesni blagor! Božji blagoslov in pomoč božja bodi vedno z Vami! Smledskim faranom pa moramo v bratskeji ljubezni čestitati, da so dobili tako vrlega in blago-milega duhovnega pomočnika v svoje središče!

Pretečeno nedeljo imela je tukajšnja kmetška podružnica svoj izredni občni zbor. Pri tem smo zvolili podružnici novega predsednika, preč. gosp. župnika Antona Lovšina, kateri jej bode v prihodnje pravi skrbni oče, kakor jej je bil preje njeni ustanovitelj. Tudi odbor se je pri tem popolnil z enim novim odbornikom; kot tak izvoljen je posestnik in kovač France Dovjak iz Dobrove. Posvetovalo se je ob tem tudi gledé nakupa družbene slamoreznice, katera se še ta teden le-sém prepelje in vpričo udov poskusi. Določilo se je dalje tudi vse potrebno, kar za prihodnost v to-le stvar pripada, t. j.: o porabi slamoreznice po udih podružničnih in privatnih strankah, o zanesljivem in izvežbanim slamorezcu, njenem čuvaju ob delovanji njenem, ter o kraju, kjer bode ob mirovanji spravljena.

Bog daj obilnega blagoslova in pomoč svojo koristnej podružnici. Vodstvo njeno je v skrbnih in dobrih rokah.

Domače vesti.

(Presvitli cesar) daroval je za zgradbo stolpa pri cerkvi v Lokvici pri Metliki 300 gld. iz svoje zasebne blagajne.

(Duhovske premembe.) G. V. Bergant je bil inštaliran za župnijo Mirnopeč, na njegovo mesto v Brusnice pride g. župnik S. Lavrič iz Ambrusa. V Šempeter pri Novem mestu je prišel g. J. Erker, novomašnik.

(Imenovanje.) Gospod Jos. Koritzky je imenovan geometrom druge vrste v Novem mestu.

† (Anton Prosenik.) Po dolgem bolehanji umrl je 22. oktobra v Metliki občeznan rodoljub, trgovec Anton Prosenik, star 55 let. Zavzemal je mnogo odličnih mest ter bil tudi odlikovan z zlatim križcem za zasluge. Naj v miru počiva! — Jurij Osterman umrl je pretečeni torek v Kandiji pri Novem mestu. Spremila ga je meščanska garda kot zvestega člana, z godbo ter mu na grobu vojaško čast skazala s strelóm. Rajni bil je tudi v bitki. Naj v miru počiva!

(„Dolenjski Sokol“) imel je 19. minolega meseca občni zbor. Glavni namen mu je bil, v društvo zopet več življenja spraviti, in videti je, da se bo to tudi posrečilo, kajti pristopilo je mnogo novih članov, ki hočejo z vso vnemo telovadbo pravilno gojiti. Ustanovili so tudi tamburaški zbor.

(Oddaja trt iz podružnične trtnice v Novem mestu.) Naročene trte se bodo oddajale v pondeljek 9. novembra t. l. ob 1 uri popoldne, kar naj blagovole naročniki na znanje vzeti. Zglasiti se je za nje pri g. Fr. Perko-tu v Novem mestu.

(Otvoritev vinarске razstave in izredni občni zbor c. k. kmetijske družbe v Novem mestu.) Razstava je bila dné 15. oktobra slovesno otvorjena po ces. svetniku g. I. Murniku in sicer ob 9. dopoldne v navzočnosti odlične gospode in mnogoštevilnih gospodarjev. — Ob 10. dopoldne se je pričelo v čitalniški dvorani zborovanje, katerega se je udeležilo okolu 170 vinogradnikov iz vseh okrajev

vinorodne Dolenjske — vkljub skrajno neugodnemu vremenu. Mesto je pokazalo zborovalcem prijazno lice. Na „mestni hiši“ kakor tudi na „Narodnem domu“ so vihrale zastave v znak, da je vspešni razvoj dolenjskega vinogradarstva mestu na srcu ležeč. To so pričale tudi prelepe besede, s katerimi je pozdravil mestni župan g. dr. Schegula vse zbrane zborovalce v čitalniški dvorani. O vinarški razstavi kakor tudi o zborovanju bomo obširneje poročali.

(Ali prézgodaj ali prepozno? Prinesel nam je nek dijak živega majnikovega hrošča, tudi g. lekar Bergmann jih je že našel na vrtu poleg češpljevih korenin. Vsekako je to redka prikazen. Naravoslovci bi vedeli povedati, ali so to prezgodnji ali prekasni hrošči, ali bodo čakali v hroščevi obleki prihodnjega majnika, ali bodo kot taki v zemlji poginili.

(Vreme in voda.) Minoli teden bilo je toliko ugodno, da so ljudje še zadnje pridelke pripravili ter tudi za stelo nekoliko poskrbeli. Tudi vode so precej odtekle. Še več kot na Dolenjskem, so pa to pot imeli Gorenjci nadloge s povodnjo. Savska mostova pri Tacenu in Črnučah sta bila radi nevarnosti zaprta prometu; poslednji se je celo nekaj usedel in nekaj malega premaknil. V papirnici pri Medvodah je Sava jez predrla. Kako so pa Savski bregovi izdelani, si zamore misliti, kedor vé, kako deroča je Sava. V Trstu bil je tudi dvakrat takov naliv, kakoršnega že 50 let ni bilo. Voda je po pritličnih magacinih grozno veliko škode napravila.

(Lukežev sejm v Novem mestu) je bil dobro obiskan, vendar ne tako, kakor druga leta; vzrok temu je bilo dobro vreme, ktereja je naš kmet na polju uporabil. Ko se je kupčija najbolj razvila, je pa tudi dež vmes posegel skoro za dve uri. Živine je bilo dosti, posebno pa še prašičev.

(Vinska prodaja) se letos ni še nič kaj oživela, dasiravno je vina letos več od lani. Tergatev se je bila vsled neugodnega vremena zakasnila, in z njo tudi prodaja. Dobrota vina letos vsekako ne bo toliko dobra, kakor lani, kdor je pa pri tergatvi gnjilo grozdje odbiral in se tako trudil za dobro blago, je seveda s trgatvijo več stroškov imel, toda vino bo pa tudi primerno mnogo boljše, stanovitnejše in več vredno. Cena moštu je sedaj od 8 do 12 gld. stari veder (40 bokalov), tudi po 14 gld. so ga že nekteri plačali gospodarjem, ki so z vinom na dobrem glasu.

(Nesreča.) 26. t. m. okoli 4. ure popoldne vračal se je Karol Petrič iz lova domu. Blizo doma že, vzame svojo puško iz rame, hoteč jo razbasati, ter ravnal tako neprevidno, da se le-ta izproži ter nekaj korakov oddaljenega slaboumnega Jan. Jelenc-a iz Radeč zadene in ga takoj usmrti. Petrič izročil se je sam sodišču.

(Ljudsko gibanje.) V političnem okraju Krškem, ki šteje 53.227 prebivalcev, bilo je v tretjem četrtletju t. l. poročenih 45 parov, rojenih 463 otrok, umrlo je pa 295, v naslednji starosti: V prvem mesecu po rojstvu 15, v prvem letu 54, do 5. leta 118, od 5.—15. leta 58, od 15.—30. leta 27, od 30.—50. leta 26, od 50.—70. leta 40 in od 70. leta dalje 25 oseb. Precej po rojstvu umrlo jo 6 otrok, na jetiki 30, na plučnici 9, na davici 55, na škrlatinki 12, na osepnicah 6 in na oslovskem kašlju 2 osebe. Ponesrečenih bilo je 11 oseb.

(Deželna kmetijska šola na Grmu.) Pretečeni četrtek 24. okt. sklenila je ta šola svoje šolsko leto, in pri tej priliki napravila izpit ali izpra-

ševanje učencev. Navzoč je bil deželni odbornik g. dr. Ign. Žitnik kot zastopnik deželnega odbora, g. okrajni komisar Kresse kot zastopnik vlade, gosp. Šmihelski župnik, duh. svétnik Anton Peterlin in drugi. Spraševanje trajalo je tri ure, in vendar je na vsako stroko prav malo časa prišlo, kajti menda 20 predmetov imajo. Spraševanje bilo je res zanimivo in še za poslušalce marsikaj poučnega. Učenci so odgovarjali skorej da brez izjeme tako jasno, da je že iz odgovorov znati bilo, da temeljito svoje stroke razumejo ne samo po knjigi, temuč tudi po dejanju. Po končanem spraševanju odgovoril je gosp. poslanec dr. Žitek učence, rekši, da iz teh izpraševanj in iz predloženih pisanih in risanih del razvidi, da so se res mnogo in temeljito naučili, in da je iz tega lahko razsoditi, da so se g. voditelj in gg. učitelji pošteno in z veliko spretnostjo trudili, da so tolik vspeh dosegli ter šolskemu vodstvu in gg. učiteljem očitno hvalo izreče. V zbranih besedah je dalje učencem na srce položil, da naj lepi poduk in obširno znanje, ki so ga v zavodu si prisvojili, tudi dobro in z razumom izkoristijo ne samo sebi v korist, ampak tudi drugim kmetovalcem, katerim naj bodo nekak vzor v umnem gospodarstvu. Da tudi v svojem stanu lahko sloviti možje postanejo, katerim bodo potomci hvalo vedeli. Povedal je gosp. poslanec dalje, kako požrtvovalna je dežela v svojih zastopnikih za kmetijski pouk in podporo, in koliko tudi vlada stori, ter da ima kmetijstvo v našem presvitlem cesarju visocega mogočnega in dobrotljivega zaščitnika, kakoršnega sedaj nobena druga država nima. S željo, da ga dobrotljivi Bog ohrani do skrajnih mej človeškega življenje, zakličejo navzoči presvitlemu cesarju trikratni „Živijo“. Ko je še gosp. vodja Dolenc učencem drugoletnikom nekaj lepih poukov v slovo dal, dobili so spričevala. — Prihodnji teden prične se zopet šolsko leto. Naj se nihče ne kesa, kdor je svojega sina temu zavodu izročil.

Razne vesti.

* (Kupčija z otroci.) „Hrvatski radnik“ poroča, da živi v Krapinskih Toplicah pek Vincencij Gunze, kateri se bavi s kupčevanjem otrok, katera pošilja v Ljubno na Štajersko peku Gaiserju, ki trži z otroki, kar na debelo. Gaiser plačuje Gunzetu za vsakega dečko 10 gld. Vsakemu dečku, katere pošlje Gunce na Štajersko, prišije na suknjo listek z napisom „Gaiser Leoben“ in ga odpravi po železnici. Gaiser ima dečke nekaj časa pri sebi, da jih „dresira“, dokler ne dobi naročilo, da katerega pošlje. Dečke prodaja po vsem Gornjem Štajerskem po 20 do 30 gld. največ pekom, kateri dobe jako težko vajence. Pri Gaiserju se nahajata zdaj dva dečka. Kolikor se je moglo dognati je že prodal nekemu Wimerju tri dečke po 25 gld., tri je prodal v Bruck po 28 gld., dva v Knittelfeldu po 22 gld. Dečki morajo delati ko živina in stradati ko psi. Pred nekaj tedni sta bila zopet dva dečka na potu v Ljubno. V Brucku nista izstopila iz vlaka in se pomotoma peljala do Münzschlaga, kjer jih je konduktur vrgel z vagona. Šla sta nazaj in prišla v Gradec, kjer ju je policija aretovala in odpeljala v pisarno pekove zadruga, katera je posredovala, da sta bila izročena Gaiserju. Ker sta bila dečka jako slaba ju je Gaiser prodal nekemu Glatzu v Knittelfeldu po 15 gld. Glatz je pridržal močnejšega. slabjšega pa prodal nekemu krojaču za 10 gld. Kaj če se pa vlada za vse to nič ne zmeni?

V Novo Mesto meseca septembra vračujoča se pisma:

Beno Stefan, Steinbrück — Boje Marija, Karlovec — Čebokli Anton, Puchberg — Gaba Ljudovik, Sv. Križ pri Ljutomeru — Govednik Janez, San Francisko — Held Jakob, Laibach — Hrastar Johana, Ljubljana — Hrovat Francka, Rudolfovo — Jeschak Martin, Baimern — Kadunc Helena, Grosuplje — Kepič Franc, Siče — Kren Johann, Klagenfurt — Madjan (?) Leopold, Zagreb — Miklačić Mat. San Francisko — Mišič Marija, Ljubljana — Odpremnik za Dalmacijo, Pola — Pirc Ferdinand, Radkersburg — Rachojo Josef, Leoben — Rohr Andreas von Sausenburg — Sankel Josef, Park County Montana — Schiffer Th. Evg., Wien I. — Sekulič Johann, Melk — Skele Josefa, Zagreb — Slak Jakob, Sošice — Stanicha Janez, Manistique — Sturem Frank, Bjutecity (Recom.) — Schwan Johanna, Jorkcity — Šibic Josefa, Whitingb Indijana — Tomazin Alojza, Raka — Udovc Josefa, Ljubljana — Widmar Marija, Ljubljana — Widmar Alojs, Kray — Žlogar Alojzij, Bled — Žlogar Alojzij, Bled.

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem Mestu:

G. župnik Miha Barbo 2 gld.; g. W. Gandini, okr. sodnik 3 gld.; podporno dijaško društvo 50 gld.; gospa M. Ogoreutz 2 gld.; g. dekan M. Tavčar 10 gld.; g. župnik J. Plevanč 5 gld.;

Jestvine so darovali:

Zelja g. župnik A. Šmidovnik in A. Jarc; krompirja gg.: J. Jakše in J. Mogolič.

Zahvala.

Povodom otvoritve vinarske razstave blagovolil je predsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske, preblagorodni gospod cesarski svétnik I. Murnik podariti podpisani podružnici 30 gld. v nakup najnovejše samodelujoče „Hellerjeve“ trne škropilnice. — Preblagorodna gospa Antonija pl. Fichtenau je blagovolila v pokritje stroškov za prireditve vinarske razstave podariti znesek 5 gld. — Velecenjeni gospod Fran Seidl blagovolil je brezplačno prepustiti potreben prostor za razstavo. — Slavna mestna občina je kmetijski podružnici brezplačno prepustila potrebno zelenje in zastave za olepšanje razstavišča, slavna čitalnica pa dvorano za zborovanje. — Častite gospicé Olga Dolenc, Zofija in Mici Vaupolič in Regi Preatoni so bile tako prijazne in požrtvovalne, da so v korist podružnice iz lastne inicijative prevzele vodstvo blagajnice in vinske pokušalnice pri razstavi in s tem veliko pripomogle, da se je celo podjetje tako ugodno izvršilo.

Vsem tem blagim podpornikom kakor tudi vsem drugim, ki so kot razstavniki ali na drug način podpirali težnje podružnične, bodi tem potom izrečena najiskrenejša zahvala.

Odbor kmetijske podružnice v Novem mestu,
dné 20. oktobra 1896.

(256)

V. Rohrmann,
načelnik.

ZAHVALA.

Za milo sočutje mej boleznijo in ob smrti našega ljubljenege soproga oziroma očeta

Jurija Osterman-a,

izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem častitim gospodom, prijateljem in znancem, posebno slavni uniformirani meščanski gardi in nje godbi za obilo spremstvo k večnemu počitku.

Kandija pri Novem mestu, 30. oktobra 1896.

(261)

Žaljuočii ostali.

Drva za kurjavo.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjamo, da se naročila za drva sprejemajo v stanovanju našega nadlogarja gospoda Kretinsky-ja v Kandiji vsako nndeljo, pondeljek in četrtek dopoldne. Zaradi bolj prostega računovanja naj se pri naročilu tudi takoj kupna svota založi. in sicer za 1 Rm polenastih drv 2 gld. 60 kr. preklastih drv pa 2 gld. (271-1)

Oskrbništvo grajščine Ruprčvrh.

Bukvovezna dela

napravi

lepo in točno po primerno nizki ceni

Krajčeva bukvoveznica v Novem mestu.

Grajščina Pleterje pri Št. Jerneju sprejme takoj

vélikega hlapca.

Letne plače imel bi 96 gld. poleg dobre hrane. Pouditi naj se pridejo edino le pridni in pošteni možje nad 30 let stari, samskega stanu. (260)

Gospodarsko kuharico

išče podpisano vodstvo. Kuharica biti mora že bolj postarna ženska pridnih rok ter poštenega obnašanja. Ona mora znati tudi dobro slovenski pisati ter računati. Njeni posel je to, da s pomočjo jedne dekle za učence in posle kuha, kruh peče, namizno ter posteljno perilo pere, mlečno klet in svinjake nadzoruje. Plača 10 gold. na mesec. Pismena oglasila pošljejo naj se do 15. novembra: vodstvu deželne kranjske vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grmu pri Novem mestu.

Breskvino drevje

najzlahntnejših posebno prav zgodnih sort, cepljeno na grenki mandel, kakor tudi visokodebelnate jablane zlahntnih namiznih in moštih sort; je v tekoči jeseni na prodaj v deželni kmetiški šoli na Grmu.

Breskev stane komad 50 kr.; jablan pa 25 do 30 kr. po kakovosti debel. (257-1)

Prav lepega bika,

(266-1)

temne sive barve, 150 cm. visok, čez pas meri 187 cm. ter je 23 mesecev star, kateri pa še ni bil za pleme rabljen, ima na prodaj Janez Pirnat, posestnik v Žedovineku pri Krškem pošta Leskovec.

Prostovoljna prodaja!

☞ Pri Žabji vasi in pri Plantanu blizu Kandlje prodajam posamezne njive na male parcele, do 50 oralov gojzda (kateri je za posekati), in travnike, tudi na male parcele. Naprodaj imam tudi dve hiši z jednim hlevom in 8 orali zemljišča ob glavni cesti pri Grmu, vse v dobrem stanu. Več pove

(245-2)

Rudolf Smola.

Davorin Podlesnik,

trgovec v Radečah pri Zid. mostu

priporoča gg. čevljarjem

lepa kopita

vsake velikosti in vsake vrste iz znane Sevniške tovarne po jako nizki ceni.

☞ Naročila se irvršujejo po pošti oziroma po železnici. (259-1)

Soba z vso opravo

proti mesečni najemnini se takoj odda na stari pošti.

Učenca

14 let starega, ki je izvršil vsaj štirirazredno ljudsko šolo; vsprejme takoj v prodajalnico z mešanim blagom.

Ianko Puhek,

(263-1)

trgovec v Črnomlju.

Konj (belec)

za težo in kočijo dober, na prodaj je v Toplicah.

Popraša naj se pri oskrbništvu gradu na Toplicah.

Stanovanje v Novem mestu

Ljubljanska cesta št. 102, obstoječe iz štirih sob, kuhinje in potrebnih prostorov oziroma dva stanovanja po dve sobi je takoj za oddati. (265-1)

Prodaja hiše.

Na Maverlu pri Črnomlju se prodaja nova hiša št. 7, ležeča sredi vasi ob okrajni cesti. Pri hiši, ki je zidana in z opeko pokrita, je nekoliko vrta in trtje v velikosti blizo orala. Kupni pogoji so prav ugodni in se poizvedó pri posojilnici v Črnomlju.

(267-1)

Načelstvo.

Stara, znana gostilna

s štirimi sobami, kletjo, ledenico, kegljiščem ter lepim senčnatim vrtom za goste, par korakov od farne cerkve in 3 minute od železniške postaje oddaljena, se dá takoj ali pa z novim letom v najem. Jako pripraven kraj je tudi za mesarijo.

Natančni pogoji se zvedó pismeno ali ustmeno pri lastniku (264-1)

Em. Tomšiču v Trebnjem na Dolenjskem.

Iz konkurzne mase

F. S. Murgelj,

manufakturno blago, prodajalo se bode od 18. oktobra naprej v Weissovi hiši poleg gostilne pri „Solcu“ v Novem mestu pod tovarniško ceno, na kar se posebno trgovce po deželi opozarja.

V zalogi se nahaja veliko raznega sukna, vsake baže kote-nine, tiskanine in okoli 500 velicih zimskih rut.

(253-2)

Pod tovarniško ceno!

Pod tovarniško ceno!

V službo sprejme se takoj

mlinar,

vešč tudi popravljanja pri mlinskem orodju. Mlin je na dva kamena. Plača 10 gld. na mesec. — Ponudbe in morebitna pojasnila naj se pošiljajo pod naslovom:

A. Ličan — Ilirska Bistrica. (225-3)

Dva hlapca,

prvi vaju vsega kmetijskega dela, drugi poglavitno za krmiljenje živine, sprejmeta se o Božiču v službo v farovž Škocijan pri Turjaku. (254-2)

Pogoje zvesta lahko ustmeno ali pismeno.

Josip Poula, kapelnik,
poučuje

(203-4) gosli, violo, cello in bas.

Majhna hiša z gostilno

na Gorenjskem je na prodaj. — Več pové vredništvo tega lista. (268-1)

LODOVICO VISENTINI,

 Trst, ulica S. Nicolo št. 12
kupuje

suhe gobe za jesti, maslo in druge
 domače pridelke

ter plačuje po najboljših cenah. — Ponudbe naj se blagovolijo pošiljati na prej omenjeno registroyano tyrdko. (157-5)

Pri kolodvoru je

lepa njiva

takoj na prodaj. — Več se izvé pri vredn. tega lista.

Pekovskega učenca,

pridnega, 14-15 let starega, sprejme takoj v poduk

Fran Granda,

(220-4)

pekovski mojster v Novem mestu.

Vrvarska obrt

z vsem orodjem razun kolovrata je po jako nizki ceni na prodaj. — Več pové lastnica

Ana Turk,

(242-2)

Novo mesto. Kratka ulica št. 3.

Magazin

lep in prostoren, svetel in suh

je takoj oddati v najem

v Novem mestu na stari pošti.

Stanovanje.

(236-3)

V hiši „Katoliške družbe rokodelskih pomočnikov“ št. 171 se takoj odda stanovanje s tremi sobami in vsemi pritiklinami, ki se k stanovanju za družino zahtevavajo.

Pet kron

za

„Trebenj“!